

ΕΤΟC ΙΖ'

ΤΑΙΡΙΑΚΑς Βυζαντινός Γραφών

ΕΤΟC ΙΖ'

Έβραβεύθη ύστο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ἐρ Παρισίου
Συλλόγου ωρὸς ἐμίσχησε τῷ μ Ελληνικῷ Σωμάτῳ.

ΜΟΗΝΙΑ 1941

E.Y.A της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΣΟΦΙΑΣ
ΤΑΙΡΙΑΚΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΕΤΣΙΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ ΤΟΥ Β. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

ΤΑ ΥΓΓΑΡΙΘΜΟΝ 16 ΚΑΙ 17

'Εκ τῶν καταλοίπων τοῦ Β. Μυστακίδου, ὃν κατάλογον ἐδημοσίευσε
ἐν τῷ Ἐπετηρίδι τῆς 'Ἐταιρείας τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν¹, ἀξιαὶ
αποθήτης καὶ μελέτης, ἐκτὸς ἄλλων, εἶναι καὶ τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 16 καὶ 17,
ἄτινα περιέχομεν ἔκθεσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Γερ-
μανὸν τὸν Εὐαγγελιστὴν αὐτῷ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1914. Τὸ πρῶτον
τούτων, τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 16, εἶναι γραφομηχανημένον, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ
ὑπ' ἀριθμὸν 17, εἶναι πρωτόγραφον, ἐξ οὗ ἐγίνετο ἡ γραφομηχάνησις².
Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 16 χειρόγραφον ἀποτελεῖται ἐκ φύλλων ἡριθμημέ-
ρων 133 (1—120 + α'—ιγ'). Ἐν τούτῳ ἀναγράφει ὁ Μυστακίδης τὰς ἐρεύ-
νας καὶ μελέτας αὐτοῦ. 1) Ἐν Τυβίγγῃ (φ. 3—83), 2) ἐν Στοντγάρδῃ (φ.
84—98), 3) ἐν Μονάχῳ (φ. 99—120) καὶ 4) ἐν τῷ Ἐπιμέτρῳ τῆς ἔκθ-
εσεως (φ. α'—ιγ') παρέχει ἀντίγραφα ἔργων τινῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ
ἔκθεσι αὐτοῦ.

"Ἐνεκα τῶν στενῶν ὅρίων τοῦ παρόντος τόμου τῆς 'Ἐταιρείας τῶν
Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἔκδιδω κατωτέρῳ τὰς ἐρεύνας καὶ μελέτας αὐτοῦ
μόνον ἐν Μονάχῳ (φ. 99—120), ἐξ ὃν δύνανται οἱ ἀναγνῶσται νὰ λά-
βωσι γνῶσιν περὶ τῆς ἀξιας καὶ σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ
Μυστακίδου.

Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

'Έκ τῆς πλουσιοτάτης εἰς τε ἔντεκα καὶ χειρόγραφα αὐλικῆς τε καὶ
δημοσίας βιβλιοθήκης τοῦ Μονάχου πολλὰ δύναται τις ὠφεληθῆναι ἔχον
καιρόν, ἵνα πρὸς μελέτην διαθέσῃ. Ἐν αὐτῇ ἴδιατέρῳ; ἔτυχον ἀδελφικῆς
μερίμνης τοῦ εξόχου κυρίου Leidinger, διευθυντοῦ τῶν χειρογράφων,

¹ Τόμος ΙΕ', σ. 352—404 καὶ ΙΣΤ', σ. 160—210.

² Τόμος ΙΕ', σ. 355—357, ἔνθα ἡ περιγραφὴ τῶν καταλοίπων τούτων. Ἐν
τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 17 καταλοίπῳ ὑπάρχουσι καὶ τίνα σημειώματα τοῦ Μυστακίδου
διαγραφέντα ὑπ' αὐτοῦ ἡ μὴ περιληφθέντα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 16 γραφομηχανη-
μένῳ καταλοίπῳ.

ἀκαδημαϊκοῦ, καὶ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ διδάκτορος κ. Gerhäuser καὶ γενναιοτάτης εἰς ἐργασίαν ἐν τοῖς χειρογράφοις συνδρομῆς διὰ τῆς διαταγῆς, ήν ἔδωκαν, ἡμοὶ χαριζόμενοι. Επειελήμην δύποτε ἐξελέγχω τίνα χειρογραφα είδεν ἢ ἐμελέτησεν (ἀγέγνω) ὁ Κρούσιος, ἐκ τινων δὲ ἐκκλησια-στικῆς ὥλης, ἵνα ἐκροάψω χεφάλαια τινα, περὶ ὧν δὲν ἔκτείνομαι γάν.

'Επέτυχον, ίν' ἀγεύρῳ ἀνεκδότους ἔτι ἐπιστολάς τοῦ Μητροφάνους τοῦ Κριτοπούλου, Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, τοῦ Μελάγχθονος, τοῦ Ἱακώβου Διασσωφίνου, κυρίου Δωρίδος, Μιχαὴλ Σοφιανοῦ καὶ ἄλλων, ταύτας δὲ κυρίως ἐν τῇ μεγάλῃ συλλογῇ τοῦ Καμεραρίου, τῇ Collectio Camerariana cod. lat. 10351—10478, τῇ πολυτόμῳ¹. Τὴν συλλογὴν ταύτην συνιστημι ἴδιαίτατα εἰς τοὺς μέλλοντας, ἵνα γράψωσιν ἰστορίαν ἐν γένει τῶν τῆς Ἀναγεννήσεως χρόνων καὶ τῶν γραμμάτων². Οὐδεμία ὑπάρχει ἐπιστολὴ λατινιστὶ βεβαίως μὴ περιέχουσα λέξεις καὶ φράσεις πολλὰς ἡ δόλιγας ἡ καὶ σειρὰς ἐλληνιστὶ. Ἐν βλέμμα εἰς τὰς ἑκατοντάδας τῶν ἐπιστολῶν δεικνύει τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐνθεόμον φορὰν τῶν πεπαιδευμένων πρὸς τὰς κλασσικὰς γλώσσας καὶ δὴ τὴν Ἑλληνικὴν Αληγρύπτα, ἐπιγράμματα, ἐλληνιστὶ ἐπιστολαὶ μαρτυροῦσιν ἐμφανέστατα τὴν τῶν πνευμάτων τροπὴν πρὸς τὴν διὰ κλασσικῆς παideύσεως μόρφωσιν. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ἀπίγνησα καὶ τὴν ἐπιστολὴν Ἀντωνίου τοῦ Ἐπάρχου πρὸς τὸν Μελάγχθονα χρονολογουμένην ἐξ Ἐνετίας τῇ ζ' ἐλαφηβολιῶνος φρμζ' ἐν ὁκτὼ φύλλοις εἰς τὸν³ ἐν Τουρκογραικίᾳ (σ. 543—545) ἦδη δεδημοσιευμένην, τὴν τοῦ Δεσπότου τῆς Σάμου Ἱακώβου Βασιλικοῦ πρὸς τὸν Μελάγχθονα ἀπὸ Βρουζέλλων τῇ 8 ἀνθεστηριῶνος τοῦ φρνε' γεγραμμένην καὶ ταύτην γνωστὴν ἐκ τῆς Τουρκογραικίας (σ. 556)⁴ τὴν ἀπανταχοῦσαν τοῦ πατριάρχου Λιοννισίου, τὴν ὑπὲρ τοῦ Καππαδόκου Στεφάνου ἐκδοθεῖσαν μηνὶ μαΐῳ ἵνδικτ. ιβ' καὶ ταύτην ὅμοιως ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ (σ. 552—553) κατακεχωρισμένην μετὰ λατινικῆς μάλιστα

¹ Joach. Camerarius 1526 Noribergae in Schola Sebaldina (nunc recens instituto) docere coepit 1535 Tubingae factus professor fuit, 1541 Lipsiam migravit. Τίχνη σημείωσιν παρέλαβον παρότι τοῦ Κρουσίου (Turcogr. 552). Ἀπεβίωσε τῇ 17 Απριλίου 1574.

³ Ο ἐκ τῶν συντακτῶν τοῦ Καταλόγου τῶν Cod. Latinorum Bibliothecae Reg. Monacensis περὶ τῆς συλλογῆς ταύτης ἔγραψεν ἐν Sitzungsb. d. philos. hist. classe τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου 1873, «über die Handschriftliche Sammlung d. Cammerarii und ihre Schicksale» πραγματείαν, ἣν δέν ἀνέγνων.

³ Έν τῷ αὐτογράφῳ (ύψος 0,220X0,160 πλ.) προστίθεται εἰς τὴν ἕσω ἐπιγραφήν ἡ λέξις «τῷ οὐφωτάτῳ». Ή ξωθὶ ἐπιγραφὴ «Τῷ ἐπιεικεστάτῳ κυρίῳ Φίλιππῳ τῷ Μελάγχθονι».

⁴ "Υψος 0,300X0,200. Η έξωθι έπιγραφή «Τῷ σοφωτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ ἀνδρὶ κυρίῳ Φιλίππῳ τῷ Μελάγχθονι, καμοὶ σεβασμιωτάτῳ».

μεταφράσεως¹. Ἐνελίττων περιτέρῳ τὴν πολύτιμον ταῦτην συλλογήν, τὴν λατινίκην, εὔρον καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Μελάγχθονος τῷ Ἰακώβῳ Διασ-σιωρινῷ κυρίῳ Διορίδος καὶ τῷ Νακόβῳ Βασιλικῷ δεσπότῃ Σάμου, ἀν-δράσι εὐγενίᾳ τε καὶ ἐπιστημόνι ἐμπειρίᾳ καὶ στρατηγικαῖς ἀρεταῖς ἐπι-φανεστάτοις². Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐν τοισὶ αελίσι τῆς κόλλας, κεχρονι-σμένη τῇ ἐσφινή τροπῇ (ὑψος 0,200×0,160)³ ἀνέκδοτος οὖσα κεῖται ἐν ἀντιγράφῳ, τυγχάνει δὲ ἀξέπα δημοσιεύσειος καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, ἀλλ' ἴδιως διάτι θυμίᾳ εὐγνωμοσύνης ἐν αὐτῇ προσάγεται πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Ἐν τῇ Τουρκογραϊκῇ δημοσιεύονται δύο ἐπιστολαί, μία τοῦ Διασσωρίνου καὶ ἑτέρα τοῦ Βασιλικοῦ πρὸς τὸν Μελάγχθονα, δοτις διὰ τοῦ Καμεραρίου διὰ μᾶς πρὸς ἀμφοτέρους, συγγενεῖς μάλιστα δονταζούσαντα (σ. 557). Ἡ τῆς ἀνωτέρῳ ἐπιστολῆς ἐπιγραφὴ δεικνύει τὴν τῶν Ἑλλήνων τούτων ἐν πολλοῖς σπουδαιότητα καὶ τὸν χαρακτῆρα.

Τοῦ Μελάγχθονος ἐπιστολὴν ἔτέραν ἀντέγραψα πρὸς τὸν οἰκουμενι-κὸν ταττιάρχην Ἰωάνναφ τὸν Μεγαλοπρεπῆ σεσημασμένην ἡμέρᾳ «τῇ ἀπὸ τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας ιστ', ἔτει τῆς Χριστογονίας φενθ'» ἐκ Λει-φίας. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐν πρωτογράφῳ γεγραμμένη κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους τῆς σελ. (ὑψ. 0,300×0,200) ἐστὶν ἀνέκδοτος, διάφορος δὲ τῆς ἐν

¹ Ἐν ἀντιγράφῳ ἡμίφυλλον δεδιπλωμένον εἰς δέοντας καὶ τὰς τέσσαρας αελίδας πλήρες ἔχον (ὑψος 0,200×0,160). Ἐφίστημι τὴν προσοχὴν τῶν μελλόντων, ἵνα συμ-βουλευθῶσι τὴν συλλογήν. Ἐπὶ τῆς μηνολογίας ἔγραμνα γάνγραντον «Ιουνίῳ», ἐνῷ ἐν τῷ ἐντύπῳ ἔχει «μαΐῳ», ἀλλ' ὅφα ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει, ἡτις ἐν τῇ ἀπαρατηρήτῳ, τῇ ἐπομένῃ σελίδῃ, τετύπωται, φέρεται «mense Junio».

² Διασσωρίνος, ἐνίστε καὶ Διασσωρίνος, Ἄρδιος, μαθητής τοῦ Ἐρμοδώρου τοῦ Ληστάρχου, ἀντιγραφεὺς χειρογράφων, ἀλλὰ καὶ φυγοκίνδυνος. ὡς δὲ ἔξαδελφος αὐτοῦ Βασιλικός, ἐγένετο Ἰππαρχος ἐν τῷ στρατεύματι Καρδόλου τοῦ Ε' μετασχών τῶν ἐπὶ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν στρατειῶν τοῦ αὐτοκράτορος τούτου. Ὁρα περὶ αὐτοῦ Legr. a. d., Bibl. Hell. τόμ. 1. N. 133. Χειρόγραφα αὐτοῦ σώζονται ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων καὶ ἐν Ἐσκουνδιαλείφ. Διὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐγνωμοσθῆ ἐν Γερμανίᾳ καὶ μετά τοῦ Μελάγχθονος. Ἐκ Κύπρου, δύον ἐτελεύτη-σοις θάνατον ὁξὺν τῇ 17 Αὐγούστου 1562, γράφει καὶ τῷ πατριάρχῃ (Ἑλλ. Φιλ. Σ. λλ. τόμ. IA', σ. 71—72 καὶ Legr. a. d., αὐτόθι, τόμ. 2, σ. 355) ἔχαιτούμενος τὰς εὐχὰς αὐτοῦ καὶ λέγει διὰ δια τὸ Μολδαβίᾳ ἡγεμών. δὲ ἀνέκαθεν Ἡρακλείδης συγγενῆς αὐτῷ ἐστιν. Ἡ ἐν Τουρκογραϊκῇ (σ. 556) ἐπιστολὴ τοῦ Διασσωρίνου πρὸς τὸν Μελάγχθονα ἀναδημοσιεύεται παρὰ Legr. a. d., ἐνθ' ἀνωτέρῳ, σ. 354. Ὁ δὲ Βασιλικός, καὶ αὐτὸς Ἰάκωβος, εὐτυχέστερος ὑπῆρξεν ἐν τῇ διηγονι-δύνῳ αὐτοῦ πολιτικῇ. Πεπαιδευμένος καὶ γλωσσομαθής, οὐ μόνον ἡγεμών τῆς Σά-μου ἐγένετο, ἀλλὰ μετεπήδησε καὶ εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μολδαβίας μετά τὸ 1561. Ὁρα Legr. a. d., Deux vies de Jacques Basilicos 1889 καὶ Urechi (Picot) Chronique de Moldavie, σ. 407. Ὁρα καὶ Turcogr. σημ. 248 καὶ ἐπιστολὴν 247 καὶ διόρθωσιν παρὰ Legr. a. d., ἐνθ' ἀνωτέρῳ, σ. XVIII.

³ Βεβαίως τοῦ φεντού.

τῇ Τουρκογαϊκά (556—557), ἵτις φέρει μόνον ἔτους σημείωσιν οὐχὶ δὲ μηνός¹. Ἐπιγράφεται δέ ἐν τῷ φαντασματικῷ κάθετον διεύθυνσιν «Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ κφ Ἰωάσαφ ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινούπολεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κφ μοι αἰδεσιμωτάτῳ».

Οἵονει ταύτης συνέχειαν θεωρητέον τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωακεὶμ τοῦ Καμεραρίου ἐκ Ηαρεπέργης πρὸς τὸν Δημήτριον (τὸν νοτάριον τοῦ δηγὸς Πογδανίας) χρονολογουμένην «τῇ τῆς θεοικῆς τροπῆς (ἡμέρᾳ) ἔτει ἀπὸ Χριστογονίας αφεξ²». Ή ἐπιστολὴ ($0,220 \times 0,160$) προσκεκολημένη εἰς τὴν συλλογὴν τῇ προηγουμένῃ ἐπιγράφεται «Τῷ τιμιωτάτῳ κυρίῳ Δημητρίῳ³ ὅπου ποτ’ ἂν τύχῃ ἐπιδημῶν», ἐστὶ δὲ χρήσιμος, δότι γινώσκονται διὰ ταύτης λεπτομέρειας τινες τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Μελάγχθονος⁴. Άνευρον ἐπίσης καὶ ἐπιστολὴν Μιχαὴλ τοῦ Σοφιανοῦ πρὸς τὸν Ἰ. Καμεράριον ἐκ Ηαταρίου πνανεψιῶνος ζέφινοντος αφεξα' χρονολογουμένην. Ταύτης ὑποκείμενόν ἐστι συμφωνία περὶ ἐκδόσεως βιβλίων καὶ ἐκλογῆς τυπογραφείων. Ο Σοφιανὸς πολλῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀναγεννήσεως φίλος γενόμενος ἀπεβίωσε τῷ 1564⁵.

Ἐν τῷ XV τόμῳ τῆς συλλογῆς ταύτης τοῦ Καμεραρίου εὑρον ἐν φύλλῳ 176 Μητροφάνους τοῦ Κοιτοπούλου, τοῦ ἐκ Βερροίας, σχέδιον ἐπιστο-

¹ Ἐν τῷ α' μέραι τοῦ βιβλίου. οὗ ἡ ἐπιγραφή «Martini Crusii Poematum graecorum libri duo . . . Eiusdem Martini Crusii, Orationum liber unus», ἐδιμοσιεύθη πρῶτον ἡ ἐπιστολὴ αὗτη πρὸς τὸν πατριάρχην ὡς καὶ ἡ τοῦ Κρουσίου πρὸς τὸν Ραφτούρον Ἀλέξιον (σ. 117 καὶ ἔξης) ἦν ἀντιγράφας ἐπέστειλα τῷ Legrand ἀγνοοῦντι καὶ τὴν ὑπαρξίαν αὐτοῦ τοῦ βιβλίου (Bibl. Hell. I. σ. 312 κ. ἔ.). Τὸ βιβλίον τοῦτο σπανιώτατον τετύπωται ἐν Βασιλείᾳ calendis Augusti anno salutis 1566 (παρὰ Brunet 1567) εἰς δον, ἀπόκειται δ' ἐν Τυρίγγῃ ὑπ' ἀρ. ΔΚ8
1

² «Δημήτριος τοῦνομα φίλος φάσκων εἶναι Μυσίου» δηλ. ἐκείνου τοῦ δημονύμου, τοῦ Μυσοῦ, δοτις ἕγραφε πρὸς τὸν Μελάγχθονα (σ. 263—264 οὐχὶ 264. ὡς τὸ ἔντυπον παρὰ Turcogr.) καὶ δοτις κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Μελάγχθονος πρὸς τὸν Ἰωάσαφ (Turcogr. 557—559) «τὰς (τῶν Λουθηρανῶν) συνάζεις ἐώρυκε καὶ τῆς διδασκαλίας ἀκρουτῇ; ἐγένετο» «Qualis vir Demetrius» δρα Turcogr. σ. 264. Ἰδὲ καὶ Βαφείδης, Ἐκκλ. ιστορ. Γ, 44 κ. ἔξ.

³ Φίλιππος δὲ Μελάγχθον οὐ περίσσει τῇ 19 Ἀπριλίου 1560 ἐν Βιττεμβέργῃ. Ἐν σελ. 94 τοῦ Β' μέρους τοῦ ἐν τῷ σημ. 1 προηγουμένης σελίδος μνημονεύθεντος συγγράμματος φέρεται ἐπίγραμμα τοῦ Κρουσίου 78 στίχων ἀξιον ίδιας ἀναγραφῆς «Ἐν δὲ τῇ φαντασματικῇ 98 σελ. «Mortuus est die 19 April 1560 amplius 63 annos natus». Τοῦ ποιήματος τοῦ Κρουσίου ἐπιγραφή «Μαρτίνου Κρουσίου Μελάγχθων αφεξ⁶». Ἐπιτραπήτε μοι ἐκ πολλῶν ἵνα μνημονεύσω, διτις δὲ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης Γραμματική τοῦ Μελάγχθονος μέχρι τοῦ 1622 τεσσαράκοντα τετράκις ἑξεδόση.

⁴ Ορα Vogel-Garthausen, "Ἐνθ' ἀνωτέρῳ σελ. 320.

λῆς αὐτογράφου, ἐν φιλοσοφίᾳ τίνα ἀπαντῶσιν. Ἡ ἐπιστολὴ ἐκ 30 μένον σειρῶν πλὴν τῶν τῆς προσφωνήσεως καὶ τῆς ὑπογραφῆς, γράφεται ἐν Νυρεμβέργῃ πρὸς Γερμόριον Κονέκκιον (τὸν Ιατρὸν) «ἔτει τῆς τοῦ Θεοῦ πατρὸς καταλλαγῆς φχντ. Μεταγειτνιῶνος ε' ἴσταμένου» ἦτοι τρίμηνον πρὸ τῆς εἰς Τυρίγγην καθόδου αὐτοῦ, διο, ὡς γνωστόν, ἐπὶ δεκάμηνον διατρίψας καὶ τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων ἀκροατῆς γενόμενος¹, ἐστεῖλετο δημοσίᾳ δακτάνῃ, προνοίᾳ γενναίᾳ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βυρτεμβέργης ἐν τῷ τῶν φοιτητῶν συσσιτίῳ², ἔμενε δὲ παρὰ τῷ ἀστανολόγῳ καθηγητῇ W. Schickart, ἀλλοθεὶ πανεπιστήμονι³. Τὴν ἐπιστολὴν παρατίθημε ἐνταῦθα οὐχὶ ἐν τῷ ἐπιμέτρῳ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐπισυνημμένον ἐπίγραμμα.

«Χάριν καὶ ἔλεος παρὰ τοῦ ἑνὸς τρισυποστάτου καὶ διοουσίου Θεοῦ.

Εἰσθασιν οἱ διφείλοντες ἐνέχυρον παρατιθέναι τοῖς δανεισταῖς ὑπὲρ τοῦ δανείου, ἵν' εἴ τι ἀντίξοον αὐτοῖς συμβῇ, ἔχοιεν οἱ δανεισαντες ὅθεν ἀνακτήσαιντο τὸ καταβληθέν. Εἰ δέ τι κειμήλιον μὴ ἡ τοῖς διφειλέταις τοῦ δανείου ἀντάξιον, δ ἀν ἐνεχειράσωνται, χειρογράφοις βούλονται τὰς διφειλὰς ἐμπεδοῦν, δι' ὧν οἱ χρῆσται⁴ τοὺς διφείλοντας εἴτε ἀναβαλλομένους τὴν διφειλὴν εἴτε καὶ ἀρνούμενους ταύτην (εἰ τῶν κακίστων τυγχάνουσιν δύντες) ἔχοιεν ἐλέγχειν τε καὶ ἀναγκάζειν πρὸς τὴν ἀπότισιν. Ἐγὼ δέ, ἀνερ περιφανέστατε καὶ ἔξοχώτατε, κύριε Γερμόριε Κονέκκιε ἐν Ιατροῖς λαμπρότατε, ἐπειδὴ πλείστης εὐνοίας ἔφθην ἀποκελαυκός πρὸς τῆς σῆς ἐνδοξότητος, πλείστην τε φροντίδα ὑπὲρ ἔμιον ἥδη αὐτὸς κατεβάλον, διως τὴν τε ἀποῦσάν μοι ὑγιείαν ἀνακαλέσῃς⁵ καὶ τὴν ἐνοῦσαν διασώσῃς (ταῦτα γάρ ἔστι περὶ ἡ φιλάνθρωπος ὑμῶν τέχνη καταγίνεται), κάντεῦθεν πολλῆς εὐχαριστίας διφειλέτης σοι ἐγενόμην, οὕτε ἀποδοῦναί σοι τὸ διφλῆμα οἷος τέ εἰμι (πόθεν γάρ ξένος καὶ ὁδοιπόρος τυγχάνων;) οὐ κειμήλιον ἔνεστί μοι, δ ἀν ἐνεχειρίσαιμι εἰς ἀσφάλειαν τοῦ διφλήματος⁶.

¹ Τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1626 ἐνεγράφη εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ὡς ὁ μακαρίτης δεινὸς σανσορίστης R. Roth ἐπέστειλε τῷ περὶ Μητροφάνους γράφαντι ἀρχιμανδρίτῃ A. Δημητρακοπούλῳ. (Ἐν Λειψίᾳ 1870 σ. 24). Πορθ. Ρενιέρη, Μητροφάνης Κριτόπουλος, Ἀθῆναι, 1893, σ. 74.

² «Ορα τί τὸ συσσίτιον τοῦτο, τὸ Collegium illustre, ἐν φιλοσοφίᾳ πριγκήπων καὶ εὐπαιριδῶν ἀνεστρέφετο ὁ ἡμέτερος ἐν Ρενιέρῃ, σ. 78.

³ Allgem. Deutsche Biographie ἐν λ. Ο Schickart ἔκδοντες ἐν Τυρίγγῃ τῷ 1628 Ταριχ. h. e. Series Regrum Persiae εἰς 4ον πολλὴν ἐκαρπώθη βούθεαν ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Κριτοπούλου καθημερινῆς συναναστροφῆς, σ. 80.

⁴ «Εἴτε» διεσβεαμένον.

⁵ «Ηγεῖται τοῦ ἀνακαλέσῃς ἡ σφεσθείσα λέξις διασώσῃς.

⁶ «Τουτὶ δὲ τῷ» διαγεγραμμένον.

τουτφί δὲ τῷ χειρογράφῳ πασίδηλον ποιῶμαι πλείστας χάριτας ὀφελεῖν σοι, ἃς ἀρνήσασθαι με οὐποτ' οὐκέτι, ἀλλὰ κανὸν ἡ ὑπέρθεσις τῆς ἀποτίσεως μακροτέρα τοῦ δέοντος γένυται, τοῦθ' ὅπερ τις δεινὸς καὶ ἀδέκαστος δικαστὴς βιβεσται με ποὺς ἀνταπόδοσιν.

"Ινα δὲ αὗτος τὴν ἐμὴν πρὸς σὲ εὔνοιαν ἔδης ἀκεβδηλον οὖσαν καὶ
ἔξι πάσι γε σχῆματις καὶ φαινάκης (sic) τουτὶ τὸ ἔπος τὸ σμικρὸν καὶ εὐτε-
λές, ὅπερ εἰς τὴν ἐκδοίησιον μένην σοι, δσονούπω, ἀνατομικὴν βίβλον¹, ἀρ-
κούντιος οἷμα, τοῦτο παραστήσει, φ τεκμηρίῳ χρώμενος τοῦ ἐς ἀεὶ ἀγα-
πᾶν με μὴ λιηῆς.

*'Εφιστένεις μοι διαβιόης καθ' ἐκάτερον τὸν ἄνθρωπον ἐν Κυρίῳ
Τημανὶ Χριστῷ, τῷ ἐνὶ τῆς ὑπεραγίας Τοιάδος, τῷ θεανθρώπῳ καὶ μόνῳ
Σωτῆρι ἡμῶν.*

Ἐκ Νοφιμβέργη. Ἐτει τῆς τοῦ Θεοῦ πατρὸς καταλλαγῆς αφιστήσεται οὐδενός εἰς τὸ σταύρον.²

τῆς ἐξοχότητος δύος, ὡς οἴδας.

Μητροφίνης Ιερομόναχος ὁ Κριτόπουλος, ὁ ἐκ Βερροίας τῆς Μακεδονίας²⁹.

Τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐπίγραμμα (ἔπος) ἔχει ώς ἔξης (φ. 177α):

«Εἰς τὸν πολυμαθέστατον καὶ ἐνδοξότατον κύριον Γρηγόριον τὸν Κουέκιον, διδάσκαλον τῆς Ιατρικῆς τέχνης περιφανέστατον, ἐμόν τε φίλον καὶ σπουδαστὴν⁴ φιλανθρωπότατον.

Κρυπτάδια φθιμένου καὶ νεκροῦ σώματος εἰ σὺ
εἰδέμεναι βούλει, τίγδε λάβε γλυκερὴν
καὶ νεοτευχῆ, ὃ φέλε, βίβλον, τὴν σοφίης καὶ
τέχνης ἐργοπόνου ξυπλεον, ή σε τάδε
ἀτρεκέως καταδεῖξει ἥκιστ' εἰς χρόνον ἀδρὸν
ἄλλ' εἰς μῆκος ὄδοιν ἀτραποῦ οὐ δολιζῆς.

Γρηγόριος δὲ πατήρ ὁ Κουέκκιος ἐπλετο τῆς; δε
ἴητοδε πολλῶν φέροτατος ἦδ' ἀγαθῶν.

Τοῦδ' ἦτοι κλέος ἐστίν οὗσον τ' ἐπισκίδναται ἥπες
οὐ πᾶσ' αἱ ἀρεταὶ τοῖς μετόπισθι συφείζ.

¹ «Βίβλον» διεπιθεσμένον, ἀλλὰ πάλιν γεγραμμένη ἡ λέξις βίβλον ἐν συνεχείᾳ τοῦ λόγου.

² Φθίνοντος, δημοσίου ἐσθρεσμένον προσιγγέται τῆς λέξεως ἴσταμένου.

³ Μητροφάνης βραχυγραφία Μης καλλιγραφικότατα και ή λέξις λεπτομόναχος διά μονοκονδύλιας.

4 Μεταξύ τῶν δύο τούτων λέξεων εὑρισκεται διεοθεσμένη συλλαβή λέξεως «εῖ» (ειρινή ;)

Αὗτός σοι δεῖται λευκᾶ καὶ σπλήνα τε αἵματόν τε
ἥπαρ δηλώσει, πάντα τ' ἀσφέα¹.

Μητροφάνης ιερομόναχος ὁ Κοιτόπουλος, ὁ ἐκ Βερροίας τῆς Μακεδονίας².

Ἐν τῇ 4 αστίδε τοῦ φύλου τῆς ἐπιστολῆς τῇ 177β ἔξωθι εὑρηται ἡ ἐπιγραφή:

«Ἄνδρι πολυμαθεστάτῳ, σοφωτάτῳ τε καὶ ἐνδοξοτάτῳ, κυρίῳ Γρηγορίῳ τῷ Κονεκίῳ διδασκάλῳ τῆς Ιατρικῆς τέχνης περιφανεστάτῳ, ἐμῷ τε φίλῳ καὶ σπουδαστῇ φιλανθρωποτάτῳ».

Περὶ τῆς ἀνωτέρῳ ἐπιστολῆς οὐδεὶς τῶν τριῶν λογιωτάτων ἀνδρῶν, τῶν περὶ ταῦ Κοιτοπούλου γραψάντων, λόγον ποιεῖται, οὕτε ὁ ἀρχιμ. Δημητραπόπουλος, οὕτε ὁ Γ. Μαζαράκης, οὕτε ὁ Μ. Ρενιέρης³.

Κινστέλλεται τῷ Γρηγορίῳ Κονεκίῳ (Cueccius), υἱῷ Γεωργίου τοῦ Κονεκίου, καθηγητοῦ τῆς ἱθικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἐλλάδος φωνῆς ἐν Ἀλτόρφῃ⁴, παρ' ὃ ὁ Κοιτόπουλος καὶ διέμενεν ὅτ' ἐσπούδαζεν ἐν τῷ αὐτῷ πανεπιστημάτῳ, τῷ νεοκήρυκε, ὑπότροφος; Ὡν τῆς εὐγενεστάτης Γεροντίας, τῆς πλησίον Νυφεμβέργης⁵.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δείκνυται ἡ τοῦ Κοιτοπούλου εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Ἰατρὸν «τὸν τὴν ἀποῆσαν ὑγιείαν αὐτοῦ ἀνακαλέσαντα καὶ τὴν ἐνοῦσαν διασώσαντα», τὸν καὶ ἐν τῇ Φιλοθήκῃ ὑπογράφοντα (σ. 173). Οὐχὶ δοθῆ ἔστιν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ σεβαστοῦ Ρενιέρη Lueccius ἀντὶ τοῦ Quescarius συγχυθέντος εὐκολώτατα τοῦ Q δις L⁶.

Ἴνα μὴ ἐπανέργωμα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Κοιτοπούλου, ἐπισημειοῦμαι ὅτι ἀμέσως ἐπεται καὶ ἄλλῃ ἐπιστολῇ ἐν ἄλλῳ φύλῳ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἡμῖν ἔμεινε πεκολοβωμένη, διότι ἀπεκόπη τὸ ἐκ τῆς διπλώσεως κάτω μέρος τοῦ φύλου, κατ' ἀκολουθίαν δὲν γνωρίζομεν τίνι ἀναφέρεται, τίνι χρόνῳ γρά-

¹ Τὰ κυρτοῖς στοιχείοις ἐξ ἐμῆς διορθώσωσι. Σημειωτέον δὲ ὅτι μετά τὴν ἐπιγραφὴν ἀμέσως ἐν τῇ σελίδῃ ὑπάρχουσιν αἱ τέσσαρες λέξεις «κρυπτάδια φθιμένου καὶ νεκροῦ» διὰ γραμμῆς ἀπλῆς διαγεγραμμένα καὶ είτα τὸ ἐπίγραμμα.

² Ἡ ὑπογραφὴ διλόγοραφος.

³ Λειψία 1870. Καίρῳ 1884. Αθήνησιν 1873.

⁴ Ο Κονεκίος (Γεώργιος) μετέφρασεν εἰς τὴν τῶν Λατίνων γλώσσαν τὸν δημοσίᾳ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἀπαγγελθέντα Ἑλληνιστὶ πανηγυρικὸν λόγον ὑπὸ τοῦ Κοιτοπούλου (25 Δεκεμβρίου 1625), τὸν ἐν Ἀλτόρφῃ δημοσιευθέντα ἀμέσως ἐν τῷ πανεπιστημακῷ τυπογραφείῳ 1626 εἰς λον. Ἀντίτετον τοῦ σπανιωτάτου τούτου βιβλίου ηὐεύχησα ἴν⁷ ἀγοράσω.

⁵ Ὁρα Δ η μη τραπεζοῦ λοιπόν περὶ Μ. σ. 17 καὶ Ρενιέρη· Μητροφάνης ὁ Κοιτόπουλος ἐν Γερμανίᾳ, σ. 73 καὶ ἐξης σ. 83 διὰ τὰς ἑταῖρας περιποιήσεις καὶ τιμάς.

⁶ Ρενιέρη σ. 65 καὶ 67.

φεται, τοῦ σωζομένου φύλου 178ρ τῆς ὥπισθιας σελίδος ἀγράφου μείναντος¹.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης σώζονται μόνον δέκα πέντε σειραὶ πλὴν τῆς προσφωνήσεως, ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς :

«Χάριν καὶ ἔλεος παρὰ τοῦ ἐνὸς καὶ τρισυποστάτου καὶ ὁμοουσίου Θεοῦ.

Οὐδεμίᾳ τῶν εἰς Νυρεμβέργην ἐλεύσεων οὕτως ἀηδῆς μου ὑπῆρχεν ὡς ή ἔσχατη αὐτῇ, ἐπεὶ οὐκ ἐγένετο μοι ἄλις καὶ καταθυμίως τῆς σῆς συναναστροφῆς καὶ γλυκυτάτης συλλαλίας ἀπολαῦσαι, ἐξ ής ὥσπερ τὸ κέρδος διπλοῦν (τό γε εἰς μάθησιν ἡκον καὶ εἰς ἡθῶν κοσμιότητα) οὗτοι καὶ ή ἀπὸ τούτων ἡδονὴ διπλῆ μοι προσγίνεται, τοσαύτη δὲ καὶ ἡ ζημία ἀποτυγάνοντει τῆς ἐφέσεως.

Ἐκανῆκον οὖν Ἀλτορφίαζε ἀθυμῶν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀσχάλλων ὃς μικρεῖ τῇς ἀθυμίας γαληνιᾶν δυναμένης. Ἐπὶ οοὶ δὲ κεῖται, φή νη πειθό ἐπικάθηται καθάπερ μάλιστα τοῖς ἐρασμίοις ἀνθεσι τὸ νέφος τῆς ἀθυμίας διασκεδάσαι διὰ μελιφρύτων πρός με γραμμάτων, ἀναπληρούντων μοι ὥσπερ τὴν ζημίαν, ὅπερ ὅτι ποιήσεις οὐκ ἀμφιβάλλω καὶ συντόμως μέντοι οὐ γάρ ἀνέξῃ παρορῶν με τῇ ἀθυμίᾳ καταβαπτίζεσθαι. Ἐμοὶ γάρ εἰ καὶ ἐλπὶς τοῦ μετ' ὀλίγον σε δψευσθαι καὶ τῆς ἐνούσης οοι σοφίας κατατρυφῆσαι, χρηστὰς ὑποτείνω μοι ἐλπίδας, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι οὐκ ἀπέχομαι εἰ μὴ καὶ διὰ γραμμάτων καρποῦσθαι². Εἰεν. Ὁ νύμφιος παρ' ἡμῖν ἐστιν, δην εἴ γε ἀναμνήσεις περὶ οὸν καὶ ἀλλοτε ἐφθην οοι εἰπὼν τὰ μέγιστα . . . ».

Πρὸς ἡ καταθέσω τὸν κάλαμον περαίνων τὴν ἔκθεσιν ταύτην θεωρῶ ἀπαραίτητον, ἵνα ὑπομνήσω τοῖς περὶ τὸν σοφότατον καὶ ὁμολογητὴν πατριάρχην Κύριλλον, λέγω τὸν Λούκαριν, ἀσχολουμένοις καὶ περὶ τὰ κατ' αὐτόν, ὅτι ἐν τῷ Δ' καὶ τῷ Θ' τόμῳ τοῦ πολυτίμου κώδικος τοῦ Καμεραρίου (Collectio 4 et 9) ὑπάρχουσι πρωτότυποι αὐτόγραφοι ἐπιστολαὶ αὐτοῦ λατινιστί τε καὶ Ἰταλιστί πέντε. Ἡ μελέτη τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ὃν τινές εἰσι καὶ συνθηματικὴν δι' ἀριθμῶν ἐν τῇ συναφείᾳ τοῦ λόγου πεποικιλμέναι διὰ τὰ κύρια ὀνόματα προαπαιτεῖ γνώσεις βαθυτέρας τῆς πατριαρχικῆς ἴστορίας τοῦ μεγάλου τούτου πατριάρχου καὶ τῆς βιβλιογραφικῆς, διὰ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ ἴστορίαν κινήσεως, ἀρχαιοτέρας τε καὶ νεωτέρας, χρησιμωτάτης διὰ τὴν πατριαρχικὴν ταύτην μονογραφίαν, ἅμα δὲ τῶν δημοσιευθέντων τε καὶ ἀνεκδότων ἐγγράφων. Ὁ Legrand³

¹ Ἐπέδειξα τῷ κ. Leidinger τὸ μέρος ἵνα σημειωθῇ προσηκόντως.

² Ἀνωθεν «ῶμαι» (sic).

³ Legrand, Bibl. Hellen. IV, 161 καὶ ἑξῆς.

πληροῖ τὸν τέταρτον τόμον τῆς δευτέρας σειρᾶς τῆς ἔλλ. Βιβλιογραφίας αὐτοῦ σχεδὸν δἰον διὰ θαυμασίας αὐλογῆς περὶ Λουκάρεως σημειωμάτων καὶ ἐγγράφων, αὐλογίζων δὲ λέγει, διὰ παρὰ λογίῳ τινί, οὐ δὲν ἀναφέρει τὸ ὄνομα, εὗρε καὶ συνεβούλευθη σειρὰν ὑπερεκατὸν αὐτογράφων τοῦ μάρτυρος πατριάρχου ἐπιστολῶν ἵταλιστὶ τὸ πλεῖστον γεγραμμένων καὶ τινῶν λατινιστὶ μᾶς δὲ μόνον ἐλληνιστί, ἀλλὰ χρῆσιν αὐτῶν δὲν ἔποιήσατο.

Τὰ κατὰ τὴν πολυτάραχον πατριαρχικὴν αὐτοῦ ἰστορίαν ἀπεκδεχόμενος παρὰ τοῦ χρονογράφου τῆς μ. Ἐκκλησίας καὶ φύλου κ. Μ. Γεδεών, τοῦ προκαγεῖλαντος τοῦτο δημοσίᾳ¹, ὑποβάλλω ἐνταῦθα τὰς ἐπιγραφὰς αὐτῶν καὶ τὰς χρονολογίας πρὸς βοήθειαν τοῖς μελετῶσιν.

Ἡ πρώτη ἔξωθι ἐπιγράφεται.

Doctissimo ac humanissimo viro Domino Joanni Wytembogart,
ministro verbi divini in aula potentissimi Principis Mauritii, Domino
ac fratri in Christo colendissimo.

Χρονολογεῖται δὲ Data Constantinopoli 1612, 30 Maii D. Vestrae
frater ac servus in Christo Cyrilus Lucari Patriarcha Alexandriae.

Ἡ δευτέρα λατινιστὶ καὶ αὐτὴ ἀπευθύνεται Doctme ac Rme vir,
Domine Feste Homm frater in Chro observantis . . . salutem.

Χρονολογεῖται Datae Constli 3 Novembri stylo veteri 1627 in
Chro frater.

Cyrillus Patriarcha Constantinopolitanus.

Ἡ τρίτη ἵταλιστί, ἡς καὶ φωτογραφικὸν ἀντίγραφον ἐκράτησα, διότι
τῶν πολλῶν ἀριθμῶν ἡ ἔξηγησις εὐθὺς ἐπ' αὐτῶν ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ
λαβόντος αὐτῆν.

Χρονολογεῖται in Rhodo alli ¹⁶₁₆ Juglio 1635 di V. Ecca Illa Humi-
liso et affmo servitore. Cyillo Patriarcha².

Ἡ τετάρτη ἵταλιστὶ καὶ αὐτὴ χρονολογεῖται di Rhodis 14 Maijo,
stilo veterio 1636. Ἐν τῇ τετάρτῃ σελίδῃ, τῇ ἀγράφῳ, φέρεται ἡ διεύ-
θυνσις Illmo Sr. Ambassiatore di Fiandra³.

Ἡ πέμπτη ἵταλιστὶ καὶ αὐτὴ χρονολογεῖται 23 Marti stylo veterio.
Ἀναφέρεται All illustrissimo Ambassiatore di Fiandra⁴.

¹ Π. Πίνακες δ63 ἐν ὑποσημειώσει.

² Περβλ. τῆς αὐτῆς ἡμερομ. καὶ χρονολογίας ἐκ Ρόδου πρὸς τὸν Δεγῆρον (Le-
ger) ἵταλιστὶ ἐν L e g r a n d, B. H. IV, σ. 485—86.

³ 'Υπὸ τοῦτο δι' ἀλλῆς χειρός di Rodo A (;) 18 Maij 1636.

⁴ "Ανεν ὑποδεῖσθως μέρους καὶ ἔτους (s.l.n.d.) 'Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ πα-
τριάρχης διεβιβάζει χαιρετισμὸν καὶ τῇ πρεσβείᾳ «Madama . . . saluto . . . la
magnifica signora Leonora».

Τοῖς ἀριθμοδιωτέροις ὀφίημι, ἵνα ἐκ τῶν χρονολογιῶν τούτων, ἐφ' οἷς δύνανται ἵνα στηρίζονται, παριστήσονται συμπεράσματα, εἰς ἂ τό γε γῦν ἔγο² ἀδυνατῶ.

Καταλήγων ντοσημειοῦμαι ὅτι ἐν τῷ ἑθνικῷ Βαναρικῷ Μουσείῳ (Bayer National Museum) τῷ ἐν τῷ Μονάχῳ, ἐν τῇ ὑπ' ἄρ. 4 αἰθούσῃ, ἐν ἣ ὑπάρχουν καὶ εἰκόνες τῶν τελευταίων Βυζαντινῶν χρόνων, τῶν μετὰ τὴν ἀλώατην Ἑλληνικῶν καὶ φωσικῶν (ΙΔ'—ΙΘ' αἰῶνος) ἐκτεθεμέναι πρὸς παραβολὴν ἀλλων ἐργασιῶν συγχρόνων τῆς Λύσσεως, ἀπίγνητα καὶ εἰκόνα μεγάλην τοῦ ἁγίου Γεωργίου λαμπρᾶς ἐργασίας, ἀρχαίας κατ' ἡμέ. Ἡ εἰκὼν αὗτη, ἡς φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα, ἰδέαν τινὰ παρεχόμενον, συνυποθέτας, προέρχεται ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ (Patriarchalische Kirche) ὡς καὶ ἐπ' αὐτῆς σημειοῦται κατὰ τὸν J. Mordtmann, δοτις ἐπέστησε τὴν προσοχήν μου δι' ἐπιστολῆς, προέρχεται (angeblich aus d. Patriarkaristos) ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Παμμακαρίστου. Ἀδαής ὥν τῆς ἀγιογραφίας οὐδὲν δύναμαι ἵνα βεβαιώσω, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται μοι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ὀνόματος τῆς εἰκόνος καὶ τοῦ γῦν ναοῦ, τοῦ ἀπὸ τριακοσίων ἑτῶν πατριαρχικοῦ, ἵν' ἀναγάγω ταύτην εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ναοῦ τούτου. Λυποῦμαι σφόδρα ὅτι μὴ δυνηθεὶς ἔτι ἵν' ἀνεύρω ἐν τοῖς χαρτίοις μου τὴν τε περιγραφὴν αὐτῆς καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Μουσείου ελληνιμένας περὶ τῆς εἰκόνος σημειώσεις, ἃς ἂμα τῇ αἰτήσει μου ἡγαθύνθησαν οἱ σεβαστοὶ διευθυνταὶ τοῦ ἐκλάμπρου τούτου ἰδρύματος, ἵνα μοὶ παράσχωσιν ἐπισήμως, περιορίζομαι λέγων μόνον ὅτι αὕτη ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου ἐδόθη τῷ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὸ πατριαρχεῖον ἐπισκεψαμένῳ πρίγκιπι Max von Bayeck, ἀδελφῷ τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, μακαρίτου "Οὐθωνος, ζητήσαντι αὐτὴν (1833)¹. Ἡ εἰκόνη παρίστησι τὸν ἁγιον περιβεβλημένον κόκκινον μανδύαν καὶ κρατοῦντα διὰ τῆς δεξιᾶς ὑψωμένης τὸν σταυρόν, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς πρὸς τὰ κάτω ἔσιφος, καθ' ὅλα δὲ τὰ μέρη αὐτῆς ἔχει ὄμοιόμορφα ἐν δλφ 76 στάσιμα, ἐν οἷς διαζωγραφοῦνται τὰ τρόπαια². Αὕτη νομίζω, Παναγιώτατε Δέσποτα, δτι ἔπρεπεν ἵνα σημειωθῇ κατακλείς τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἵν ἔχω τὴν μεγάλην τιμὴν ὑπογράφων ἵνα καταθέσω ταῖς Παναγιωτάταις Ὑμῶν, Παναγιώτατε, χεροὶ διὰ τὰ περαιτέρω.

¹ Ὑποβάλλω συνάμα τῆς ἀγίας εἰκόνος φωτογραφίαν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ληφθείσαν, ἄμα δὲ καὶ τίθημι τῆς εἰκόνος τὴν ὑαλίνην πλάκα διὰ τὸ Σκενοφολάκιον.

² 13+13+6+6
13+13+6+6 στάσιμα.

Περὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου σῆμαρον ἔχομεν ἐκδοσιν τοῦ λήξαντος ἔτους (1913) ὑπὸ τοῦ A n f h a u s e r «Miracula S. Georgii» ἐν Λειψίᾳ παρὰ Teubner.

Κύριος ὁ Θεὸς διατηροίη τὴν 'Χιετέραν' Παναγιότητα εἰς μακρότητα ἡμερῶν ἐν εὐεξίᾳ κατ' ἄμφω πρὸς καλὸν τῆς στρατευμένης ἐκκλησίας.

Κατασπαζόμενος τὴν χριτόβρυτον Αὐτῆς δεξιάν υἱικότατα
Εἰμὶ ταπεινότατος καὶ εὐπειθέστατος θεράπων

B. A. Μυστακίδης

*Ἐν Φαναρίῳ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1914.

E.Y.D της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006